

EFESO LLAQTAMAN APOSTOL PABLOPA CARTASQAN

Kay cartapa hatun yachachikuyninqa imakunatam rurananpaq wiñaymantaraq Diospa tanteasqankunam. Citasqan tiempopi tukuy unanchasqankunata Dios hukllawaykuptinmi chaykunapi Jesucristo gobiernanqa. Chay tanteasqankunatam payqa reqsichin paypi iñiqkunaman, wakin runakunapaqmi ichaqa pakasqa kachkan. Chayraykum Diospa runankunaqa Jesucristoman hukllawasqa kawsananku, hukllataqmi kawsananku iñiqmasinkunawanpas.

Kay cartaqa tawa parteman rakisqam kanman:

Punta kaq partem willakun cartapa qallariyninmanta (1:1-2).

Iskay kaq parteñataqmi willakun Jesucristopi iñiqkunaqa wiñaymantaraq Diospa akllasqan kasqanrayku huklla kanankumanta, willakuntaqmi Jesucristorayku runakunapa huchanta pampachaspa imaynam Diospa librasqanmantapas chaynataq Jesucristopa kuya-kuyninqa ancha hatunllaña kasqanmantapas (1:3-3:21).

Kimsa kaq parteñataqmi willakun Chuya Espiritupa yanapakuyinwan Jesucristoman iñiqkunaqa chullalla kanankumanta, willakuntaqmi Jesucristopi kasqanrayku mosoq kawsaypiña purinankumantapas chaynataq Diospa churinkuna hinaña imaynam kawsanankumantapas (4:1-6:20).

Tawa kaq parteñataqmi willakun Tiquico sutiyoq wawqe kachasqanmanta (6:21-24).

Jesucristopi iñiqkunaqa chullalla kasqankumantam yachachin kimsa rikchanachiykunawan. Imaynam runapa cuerpon hukllawasqa kachkan umanman, chaynam iñiqkunapas Jesucristoman hukllawasqa kachkanku. Imaynam hatun wasi cimientonpa hawanpi hatarichisqa kachkan, chaynam iñiqkunapas Jesucristopi takyachisqa kachkanku. Imaynam casada warmi qosanpaña rikurirun, chaynataqmi iñiqkunapas Jesucristopaña rikurirun. Cartapa tukupaynin-
pim Apostol Pablo iñiqkunata tupachin guerrapi peleaq soldadokunaman. Imaynam soldadopa kapun armankuna, chaynataqmi iñiqkunapapas kapuntaq armankuna chaynapi huchawan, kay pachapi mana allin costumbrekunawan hinaspa diablowan peleanpaq (6:10-20).

Cartapa qallariyninmanta

1 ¹Ñoqa Pablom Diospa munasqanman hina Cristo Jesuspa *apostolnin kani. Efeso llaqtapi, Jesucristoman iñispa payllapaqña kawsaqkunamanmi cartamuykichik. ²Dios Taytanchiktawan Señorninchik Jesucristotam mañakuchkani favorecesunaykichikpaq hinaspa haw kallata kawsachisunaykichikpaq.

Jesucristopi Diospa bendicionninkunamanta

³Señorninchik Jesucristopa Taytan Diostayá yupaychasun, paymi Cristo- wan huklla kasqanchikrayku Espiritupa tukuy yanapakuyininkunawan favorecewarqanchik hanaq pachapiñapas kachkachwanchik hina. ⁴Manaraqpas kay pacha unanchasqa kachkaptinmi Diosqa Cristorayku akllawarqanchikña chaynapi paypa qayllanpi mana chikanpas huchayoq kasma payllapaqña kawsananchikpaq. ⁵Kuyakuqllaña kaspanmi ancha munas-

qanman hina ñawpaqmantaraq munarqa Jesucristorayku churichakuykuwananchikpaq. ⁶Anchallataña favorecewaspanchik kuyasqan Churinrayku chaskiwasqanchikmantayá payta yupaychasun. ⁷Llumpa-llumpayta favorecewaspanchikmi Diosqa Churin Jesucristopa yawarninwan librawarqanchik otaq huchanchikkunata pampachaykuwarqanchik. ⁸Chay favorecewasqanchiktam llimparichirqa yachayniyoq hinaspa allin tanteaq kananchikpaq. ⁹Ñawpaqmantaraq pakasqa kaqkunatam otaq Cristontakama imam ruray munasqantam reqsiykachiwanchik. ¹⁰Chaykunata rurananpaq tiempo chayaramuptinmi kay pachapi kaqkunatapas chaynataq hanaq pachapi kaqkunatapas llapallanta Dios hukllawanqa, chaynataqa ruranqa chaykunapi Cristo munaychakunanpaqmi.

¹¹Allin tanteasqanman hina ruraq Diosmi ñawpaqmantaraq munasqanman hina akllawarqanchik, akllawarqanchikqa Cristowan huklla kaptinchik herencia chaskinanchikpaqmi. ¹²Ñawpaqmantaraqmi Cristopi confiakurqanchik, chaynapi ñoqanchikrayku suma-sumaq atiyniyoq kasqanmanta Dios yupaychasqa kananpaq. ¹³Salvo kanaykichikpaqqa cheqap noticiata uyarispam Cristoman iñikurqanchik, chayraykum Diosllapaña kanaykichikpaq prometekusqan Chuya Espirituwan sellosqa kachkanchik. ¹⁴Chuya Espirituqa herencia chaskinanchiktam garantizan llapallan rantisqankunata Dios libranankama chaynapi hatun sumaq kancharichkaq kayninmanta yupaychananchikpaq.

Iñiqkunapaq Pablo mañakusqanmanta

¹⁵Uyarirqanim Señorninchik Jesucristoman hapipakusqaykichikta hinaspa llapallan iñiqmasinchikkuna kuyasqaykichikta. ¹⁶Chayraykum mañakuyiniyipiqa tukuy tiempo qamkunamanta Diosman graciasta qoni. ¹⁷Señorninchik Jesucristopa hatun kancharichkaq Taytan Diostam mañakuchkani Espiritunwan yachayta qosunaykichikpaq chaynapi ima yachachisusqaykichiktapas entiendenaykichikpaq hinaspa payta astawan reqsinaykichikpaq. ¹⁸Mañakuchkanitaqmi allinta yuyanaykichikpaqpas chaynapi qayasusqaykichikrayku confianzawan suyasqaykichikta yachanaykichikpaq otaq Diosllapaña kawsaqkunawan chay suma-sumaqlaña qosusqaykichik herenciamanta yachanaykichikpaq. ¹⁹Mañakuchkanitaqmi Diospa mayna-mayna atiyinmanta yachanaykichikpaqpas, chay atiyinwanmi Diosqa iñiqkunata kallpanchawanchik. Hatun atiyniyoq kasqantam Dios reqsichikurqa ²⁰Cristota kawsarichispa hinaspa hanaq pachapi *alleqninpi tiyaykachispa. ²¹Paytaqa hatuncharun gobiernaqkunapas, kamachikuqkunapas, atiyniyoqkunapas, munaychakuqkunapas hinaspa imaymana sutiyoqkunapas mana igualay atinankamam, hatuncharurqaqa manamá kunan tiempollapaqchu aswanqa hamuq tiempopaqwanmi. ²²Tukuy imatapas Cristowanmi saruchirqa. Hina Cristotataqmi llapallan iñiqkunapa uman kananpaqpas churaykun. ²³Llapallan iñiqkunaqa Cristopa cuerponmi, cuerpowan umaqa hukllam, chaynam iñiqkunapas Cristowanqa huklla kachkanku, payllam lliwpi llimparichkan.

Diospa favorninraykulla salvasqa kananchikmanta

2 ¹Huchaykichikrayku wañusqa hina kachkaptikichikmi Diosqa qamkunatapas kawsarichisurqanchik. ²Wañusqa hinaqa karqanchik kay pachapi mana allin rurayllapi kawsaspaykichikmi hinaspa mana rikuy atinakunapi munaychakuqpa kamachikusqanta kasukuspaykichikmi. Kunanpas chay munaychakuqmi Diosta mana kasukuqkunataqa kallpanchachkan. ³Ñawpaqtaqa lliwmi ñoqanchikpas kawsarqanchik mana allin piensasqanchikkunaman hina munasqallanchikpi purikuspa hinaspa aychapa munasqallanta ruraspa, nacesqanchikmantapunim llapa runakunapiwan kuska

castigopaña karqanchik. ⁴Aswanqa kuyapayariquqllaña Diosmi llumpa-llumpayta kuyawaspanchik, ⁵huchanchikrayku wañusqa hina kachkaptinchikpas Jesucristotawan kuskata kawsariykachiwarqanchik. Favorninraykullam Diosqa salvaykusurqankichik. ⁶Diosqa Jesucristotawan kuskata kawsariykachiwaspanchikmi paywan kuskatataq hanaq pachapipas tiyaykachiwanchik. ⁷Chaynataqa rurarqa ancha-ancha favorecekuq kasqanta hinaspa mayna kuyawasqanchikta Cristo Jesuswan hamuq tiempokunapi qawachinanpaqmi. ⁸Favorninraykullam iniptikichik Diosqa salvaykusurqankichik, chayqa manam qamkunamantachu aswanqa mana imallapaq Diospa qosusqaykichikmi. ⁹Manataqmi imapas rurasqaykichikraykuchu chaynapi pipas mana alabakunanpaq. ¹⁰Diosqa mosoqyachiwarqanchik Cristowan huklla kaspalla linkunata rurananchikpaqmi, chaykuna rurananchiktaqa ñawpaqmantaraqmi munarqa.

Cristopa Dioswan allinyanachivasqanchikmanta

¹¹Yuyariychikyá imaynam ñawpaq tiempopiqa kasqaykichikta. Qamkunaqa manam judio castachu kankichik. Cuerponkupi *señalasqa judiokunam ninku: —Ñoqaykuqa señalaspam kaniku, qamkunañataqmi mana señalasqa runakuna kankichik —nispa.

¹²Chay tiempokunapiqa Cristomanta karunchasqa kaspam *Israelpa mirayninkunamantapas rakisqa karqankichik, manamá yacharqankichikchu contratota ruraspan Diospa prometekusqantapas. Mana ima consuelollatapas suyaspam cheqap Diosmanta karunchasqa kay pachapi kawsarqankichik. ¹³Kunanmi ichaqa Jesucristoman hukllawasqaña kachkankichik. Ñawpaqtaqa karunchasqa kachkaptikichikmi Cristo wañuspan yawarninta chaqchurqa, chayraykum asuykachisqaña karunkichik. ¹⁴Cristollam hawkayachiwaqñinchikqa, paymi hukllawarun judiokunatawan mana judio kaqkunata perqa hina rakiwaqñinchik cheqnikuyta tuñirachispan. ¹⁵Judiokunaman ñawpaq kamachisqankunatam Cristo wañuspan mana valeqpaña rikurirachin, chaynapim judiokunatapas hinaspa mana judio kaqkunatapas kikinmanña asuykachispan mosoq ayllumanña hukllawarun. Chaynapimá paykunataqa hawkayaykachirqa. ¹⁶Cristom Dioswan *allinyanachispan cruzpi wañusqanwan iskaynin castakunata huk ayllullamanña hukllawarqa, chaynataqa rurarqa cheqñinakusqankuta pasaypaqta chinkarachispanmi.

¹⁷Cristo hamuspanmi hawkayay allin noticiata willasurqankichik karupi kaqkunanpas chaynataq hichpapi kaqkunamanpas. ¹⁸Chaynaqa judiomas hinaspa mana judio kaqpas Cristoraykullam Dios Taytamanqa asuykunchik chullalla Espiritupa yanapasqan. ¹⁹Qamkunaqa manam forastero hinañachu kankichik nitaq huklaw llaqtayoy hinañachu, qamkunaqa kankichik Diosllapaña kawsaqkunapa llaqtamasinñam hinaspa paypa churinkunañam. ²⁰Qamkunaqa perqasqa wasi hinam kankichik *apostolkunapi hinaspa Diosmanta willakuqkunapi cimientasqa, chay cimientopa esquinanpi hapiq rumiñataqmi Jesucristo. ²¹Paypi qallarispam wasiqa sumaqlataña wiñachkan chaynapi Señorpaq sapaqchasqa templo rikurinankama. ²²Cristopimá qamkunapas perqasqa hina paywan hukllawasqa kachkankichik, chaypim Dios *yachachkan Espirituntakama.

Mana judio kaqkunamanpas Pabloma willakusqanmanta

3 ¹Ñoqa Pablom Jesucristorayku preso kachkani mana judio kaqkunapa allinnikichikpaq. ²Yachankichikñachusmi Dios favorecewaspa qamkunaman willanaypaq kamachivasqantaqa. ³Diosmi reqsichiwarqa pakasqa kaqkunata, chaykunamantaqa

ñawpaqtaraqmi asllatapas qellqamurqaykichikña. ⁴Chayta leespaykichikmi cuenta-ta qokunkichik Cristomanta pakasqa kaqkuna yachasqayta. ⁵Kaykunataqa ñawpaq tiempopi runakunamanqa Diosqa manam reqsichirqachu, kunanmi ichaqa akllasqan *apostolninkunaman hinaspa paymanta willakuqkunaman Espirituntakama reqsichin. ⁶Pakasqa kaqkunaqa kaymá: Jesucristomanta allin noticiawanmi mana judio kaqkuna judiokunapa herencia chaskiqmasinña rikurirun, paykunawan hukllaña kasqankuray-kum Cristo Jesuspi Diospa promesan chaskiqmasinña karunku.

⁷Favorninraykullam atiyinwan Dios churaykuwarqa Jesucristomanta allin noticiakunata willakunaypaq. ⁸Llapallan ñiqkunamanta mana valeqpaq hapikuchkaptiypas ñoqataraqmi Dios favoreceykuwarqa mana *judio kaqkunaman Cristomanta hatun valorniyoc pakasqa kaq allin noticiata willakunaypaq. ⁹Tukuy imapas unanchaq Diosmi qallariymantapuni kikillanpaq waqaychakusqanta yachaykachiwarqa, pakasqa kaqtam kunawarqa llapallanman willakunaypaq. ¹⁰Chaynapim altokunapi atiyinoyokunapas hinaspa munaychakuqkunapas ñiqkunata hukllamanña huñunasqata qawaspanku yachanqaku Diosninchikqa mana haypay atina yachayniyoq kasqanta. ¹¹Diosmá ñawpaqmantapuni imam munasqanta Señorninchik Jesucristowan rurarqa. ¹²Jesucristoman ñiñiwan hapipakuspallam Diosmanqa asuykunchik mana manchakuspa. ¹³Chaynaqa qamkunarayku ñakarishaywanqa amayá hukmanyaruychikchu, chayqa aswanraq alabakunaykichikpaqmi.

Cristopa kuyawasqanchikmanta

¹⁴Chayraykum qonqorakuykuspay Dios Taytanchikta mañakuchkani. ¹⁵Paypa sutintam apan hanaq pachapi llapallan kaqkunapas chaynataq kay pachapi llapallan kaqkunapas. ¹⁶Taytanchikta mañakuchkani hatu-hatun kayninman hina Espiritunpa atiyinwan sonqoykichikta kallpanchanapaq. ¹⁷Chaynapim confiakuptikichik sonqoykichikpi Cristo kanqa hinaptinmi allin sapichakusqa hina hinaspa ukuneqpi cimientasqa hina kuyanakuypi takyankichik. ¹⁸Mañakuchkanitaqmi llapallan ñiqkunawan kуска Cristopa kuyawasqanchikta entindenaykichikpaqpas, paypa kuyakuyinpaq tupuyta atiptinchikpas kanman mayna anchoch, mayna largoch, mayna ukuch hinaspa mayna hatuncha. ¹⁹Mañakuchkanitaqmi imawanpas mana tupachiy atina Cristopa kuyakuy-ninta yachanaykichikpaqpas chaynapi Dioswan huntasqa kanaykichikpaq.

²⁰Chaynaqa Diosllatayá hatunchasun, payllam ñoqanchikpiqa atiyinwan ruran mañakusqanchikmantapas hinaspa piensasqanchikmantapas aswan llimparichkaqtaraq. ²¹Llapallan ñiqkunayá Jesucristorayku Diosta hatunchasun wiña-wiñaypaq.

Chuya Espiritupiqá huklla kasqanchikmanta

4 ¹Señorninchikrayku preso kaspaymi ruego kamuykichik allinta kawsanaykichikpaq, chaypaqmi Diosqa qayasurqankichik. ²Humillakuspayá llampu sonqolla hinaspa pacienciakuq kaychik, imamanta faltanakurusapas kuyakuywaná aguantanakuychik. ³Chuya Espiritupa yanapakuyinwan yá chulla sonqolla kaychik tukuy tiempopi hawkalla kawsanaykichikpaq. ⁴Qamkunaqa kankichik chulla cuerpollam, chullallataqmi Espiritupas, Diosqa qayasurqankichik huk sonqolla suyanaykichikpaqmi. ⁵Chullallam Señorqa, chullallam ñiñipas, chullallataqmi bautismopas.

⁶Llapallanchikpa Taytanchik Diospas chullallam. Payqa llapallanpim munaychakun, llapallantakamataqmi tukuy imatapas ruran, payqa llapallanpitaqmi kachkan.

⁷Ichaqa Cristopa aypusqanman hinam sapakamaman Dios favorecewarqanchik.

⁸Chaymi Biblia nin kaynata:

Altomanmi wicharirqa.
 Presokunatam aparikurqa.
 Runakunamanmi atiyta qorqa.

⁹¿Imatataq niwachkanchik “wicharirqam” nispaqa? Kaywanqa niwachkanchik puntataqa kay pachaman uraykamusqantam. ¹⁰Hina payllataqmi tukuy imaman huntariykunanpaqpas cielokunapa altonkamararaq wicharirqa. ¹¹Paypunitaqmi atiytapas qorqa wakinman *apostol kanankupaq, wakinmanñataq Diosmanta willakunankupaq, wakinmanñataq Jesucristomanta allin noticiata willakunankupaq hinaspa wakinmanñataq iñiqkunata yachachispa michiq kanankupaq. ¹²Paykunatam churarqa cristopa cuerpon iñiqkunata yanapaspa wiñachinankupaq, chaynapi qespisqa kanankupaq. ¹³Chaynapim iñisqanchikpipas chaynataq Diospa Churin reqsisqanchikpipas llapallanchik wiñaspa hukllaña kasunchik, yuyayniyoq runa hinaña kaspam mana imapapas pisisqan Cristo hina cabal kasunchik, ¹⁴manam kasunqa warmakuna hinañachu, warmakunaqa hukta-hukta creeruspam wayrawan apachikuchkaq hina runakunapa yachachisqanwan aysachikunku, paykunataqa sacre runakunam sumaqlataña rimaspa pantarachin. ¹⁵Ñoqanchikqa kuyanakupayá cheqapta rimasun aswan-aswan wiñaspa Cristoman rikchakuq kananchikpaq, payqa llapallan iñiqkunapa umanmi. ¹⁶Llapallan iñiqkuna cuerpon kaptinchikmi Cristo hukllanchawanchik, chaynataqa rurawanchik cuerponpa partenkunata yanapanakunanaq tinkinachkaq hinam, sapakamam rurananchikta allinta ruraspa kuyakuywan kallpanchakuspa sumaqta wiñananchik.

Cristowanña mosoq kawsaymanta

¹⁷Señorninchikpa sutinpim kamachimuykichik: Amañayá kawsaychikchu Dios mana reqsiq runakuna hinaqa, paykunaqa kawsachkanku mana allin piensasqankuman hinallam. ¹⁸Paykunaqa yuyayninku tutayasqa kaptinmi mana entiendenkuchu, Diospa qosqan mosoq kawsaymantaqa karupim kachkanku, sonqonkutapas rumiyarachisqankuraykum mana yachaq kachkanku. ¹⁹Paykunaqa manaña penqakuq rikuriruspankum tukuy imaymana qanra vidallapi purikuchkanku, mana allinkunata gustollawanña ruraspankum aswan-aswanraq chayna kawsayta munachkanku. ²⁰Qamkunam ichaqa mana chaynatachu Cristomanta yacharqankichik ²¹sichu paymanta allinta uyarispaqa hinaspa paymanta cheqap yachachikuyman hina yachachisqa kaspapa. ²²Huchaman aysaqnikichikmanta karunchakuspayá amaña ñawpa vidaykichikpi hinañachu puriy-chik, chayna vidaqa pantachikuspa mana allinllata munachisunkichik. ²³Imaynam piensasqaykichiktaqa mosoqyachiychikyá. ²⁴Hinaspayá mosoqwan pachakuchkaq hina mosoq runaña kaychik Diosman rikchakunaykichikpaq, chayna runatam Diosqa unancharqa cheqaptapuni mana huchallikuq justo kananpaq.

²⁵Chaynaqa amaña llullakuspayá cheqaptapuni rimaychik runamasikichikwan, lliwchanchikmi kanchik huk cuerpopa partenkuna hinalla.

²⁶Piñakuspaqa amataqyá huchallikuychikchu, amayá inti seqaykunankamaqa piñakuruychikchu. ²⁷Amayá chikantapas dejakuychikchu diablo huchallichisunaykichiktaqa.

²⁸Pipas ñawpaqta suwa kaspapa amañayá suwakunchu, aswanqa imatapas allinta ruraspañayá llamkachun chaynapi imallawanpas muchoqkunata yanapaykunanaq.

²⁹Rimaspaykichikqa amayá qacha simichu kaychik, aswanqa allin kaqkunallatayá rimaychik chaynapi uyariqnichikikkunapas allinninpaq kaptin aswan-aswan

wiñanankupaq. ³⁰ Amayá llakichiychikchu Chuya Espiritutaqa. Paytaqa Diosmi *sellachkaq hina qosurqankichik librasusqaykichik punchawpaq.

³¹ Amañayá kaychikchu piñapakuqqa, rabiakuqqa, cheqnikuqqa, qaqchanaquqqa, insultanakuqqa nitaq ima mana allin ruraqpas. ³² Aswanqa sumaq sonqo kaspayá kuyapayanakuychik, Diospas Cristoraykum pampachasurqankichik, chaynayá qamkunapas pampachanakuychik.

Diospa churinkunaqa imaynam kawsananmanta

5 ¹ Diospa kuyasqan churinkunam kankichik, chaynaqa payman rikchakuqyá kaychik. ² Cristopa kuyawasqanchikman hinayá kuyanakuqpa kawsaychik. Paymi Diosman miski asnaq ofrenda hina ofrecekurqa ñoqanchikrayku wañuspan.

³ Qamkunaqa Diosllapaqñam kawsachkankichik, chaynaqa amañayá rimayllapas rimariyichikchu huchapakuymantaqa chaynataq manaña rimana huchakunamantapas nitaq qollqella kuyaymantapas ⁴ nitaq penqaypaq kaqkunatapas nitaq mana pasaq kaqkunamantapas nitaq tupa-tupaykachispa rimaykunamantapas, chayna rimaykunaqa manam imapaqpas valenchu, simikichikqa kachun Diosllamanña graciasta qonaykichikpaqyá. ⁵ Kaytayá yachaychik: Cristopa hinaspa Diospa munaychakusqanmanqa manam yaykunqachu huchapakuqkunaqa, millakuypaq hucha ruraqkunaqa hinaspa qollqella kuyaqkunaqa. Kikillanpaq imapas munaqqa taytacha-mamachata adoraq hinam. ⁶ Amayá yanqakuna rimaqwanqa engañachikuychikchu. Chayna huchallikuykunaraykum Diosqa castigonta kachaykun mana kasukuqkunaman. ⁷ Amayá paykunapa mana allin ruraqmasinqa kaychikchu.

⁸ Nawpaqtaqa tutayaypi hinam purirqankichik, kunanmi ichaqa Señorwan hukllaña kasqaykichikrayku achkiypiña kawsachkankichik, chaynaqa allintayá kawsaychik. ⁹ Achkiypi hina kawsakuyqa sumaq sonqoyoq kaymi, allinta ruraymi, cheqapman hina kawsakuymi. ¹⁰ Maskaychikqa Señorinchik agradaytayá. ¹¹ Tutayaypi hina kawsaqqunapa mana allin rurasqantaqa amataqyá ruraysiyichikchu, aswanqa mana allin rurasqankumantayá qaqchapaychik. ¹² Pakakuspalla rurasqankumanta rimayllapas penqaypaqmi. ¹³ Achkiwan kanchaykusqa hinam tukuy imapas sutilla rikurirun, achkiwantaqmi reqsinchik ima kasqantapas. ¹⁴ Chayraykum ninku:

Rikchariy puñusqaykimanta.

Kawsarimuy wañusqakunamanta

hinaptinmi Cristo achkisunki.

¹⁵ Hinaptinqa allintayá qawakuychik imaynam kawsasqaykichikta. Amayá kawsaychikqa mana yachayniyoqkuna hinachu aswanqa yuyayniyoqkuna hinayá. ¹⁶ Tiempoykichiktapas amayá usuchiychikchu, kay punchawkunaqa mana allinllañam. ¹⁷ Chaynaqa amayá mana yuyayniyoqqa kaychikchu aswanqa Señorpa munasqantayá entiendeychik. ¹⁸ Amayá vinowanqa sinkakuychikchu, chayqa viciokunamanmi apakun, aswanqa Chuya Espiritupa huntasqanyá kaychik. ¹⁹ Rimapayanakuychikyá salmokunawan, cantokunawan, sonqomanta lloqsimuq takikunawan, Señorinchiktayá tukuy sonqowan takispa yupaychaychik. ²⁰ Tukuy imamantayá Señorinchik Jesucristopa sutinpi Dios Taytaman graciasta qoychik.

Iñiqkunaqa familianwan imaynam kawsananmanta

²¹ Cristota respetaspaqa kasunakuychikyá.

²² Señorinchikta hinayá warmikunapas qosaykichikta kasuychik. ²³ Qosaqa warmipa umanmi, chaynam Cristopas llapallan ñiqkunapa uman, ñiqkunaqa

Cristopa cuerpon hinam, payñataqmi ñiñkunapa salvaqnin. ²⁴Cristotam ñiñkunapa kasukun, chaynam warmikunapas tukuy imapi qosankuta kasukunanku.

²⁵Cristom ñiñkunata kuyaspan paykunapaq entregakurqa, chaynayá qosakunapas warmikichikta kuyaychik. ²⁶Cristoqa entregakurqa ñiñkunata chuyanchanapaqmi hinaspa yachachikuyninwan yakuwan mayllachkaq hina limpiananpaqmi. ²⁷Chaynataqa rurarqa ñiñkunata sumaqlataña kikinman pusaykunapaqmi, paykunapaqmi kanan manam qachachasqachu nitaq sipu-sipuchu nitaq chayman rikchakuqchu, paykunaqariki kanan payllapaqña kawsaqmi hinaspa mana imaniraqpas huchayoqmi. ²⁸Chaynallataqyá qosakunapas warmikichikta kuyaychik imaynam kikikichikpa cuerpoykichikta kuyakusqaykichikta hina, warminta kuyaqa kikintam kuyakun. ²⁹Manapunim pipas kikinpa cuerponataq cheqninmanchu aswanqa mikuchispanmi allinta uywan, chaynatapunim Cristopas ruram ñiñqinunawan, ³⁰paypa cuerponpa partenmá kanchik. ³¹Chayraykum: —Qariqa tayta-mamanta saquespan hukllawakunq warminmanña chaymi iskayninku huk runa hinallaña kanqaku.

³²Kayqa mayna sasa entiendenam, kaytaqa nichkani Cristomantawan llapa ñiñkunamantam. ³³Kikikichikta hinayá warmikichiktapas sapakama kuyaychik, warmiñataqyá qosanta respetachun.

6 ¹Churikuna, Señorman ñiñña kasqaykichikraykuyá tayta-mamaykichikta kasukuychik. Chayna rurayqa allinpunim. ²Promesayoq kamachikuykunamanta punta kaqqa kaymi:

—Tayta-mamaykita respetay, ³chaynapi allin kanaykipaq hinaspa kay pachapi unay wata kawsanaykipaq.

⁴Tayta-mamakuna, qamkunapas wawa-churikichiktaqa amayá piñachiychikchu, aswanqa kasukuqtayá uywaychik Señorninchikpa yachachikuyninman hina.

⁵Sirvientekuna, qamkunapas kay pachapi patronnikichiktayá respetaychik hinaspa manchakuychik, Cristota kasukuchkaq hinayá tukuy sonqowan kasukuychik. ⁶Allintaqa ruraychik amataq paykuna qawasunallaykichikpaqchu nitaq “allin sirvienteymi” nispa alabasunallaykichikpaqchu. Qamkunaqa tukuy sonqoykichikwanyá ruraychik Diospa munasqanta Cristopa sirvientenkuna hina. ⁷Señorta ganasllawanña servichkaq hinayá tukuy imatapas ruraychik, manam runallatachu servichkankichikqa aswanqa Señorninchiktam. ⁸Yachananichikmi, sapakamam sirvienteyta libre kaspapas Señormanta allin rurasqanchikman hina chaskisunchik.

⁹Patronkuna, qamkunapas chaynallatayá sirvientekichikkunawan ruraychik, amañayá: “Kaynatam-waknatam rurarusqayki” niychikchu. Yachasqaykichikpi hinapas qamkunapapas chaynataq paykunapapas huklla Señorninqa cielopim kachkan, payqa manam pimanpas sayapakunchu.

Guerrapaq hina kallpanchakunamanta

¹⁰Chaynaqa wawqe-panillaykuna, Señorninchikman hapipakuspayá atiyinwan allinta kallpanchakuychik. ¹¹Harkachikunaykichikpaqyá Diospa llapallan qosusqaykichikwan pachakuychik chaynapi wateqasuqnichik dia-blo mana urmachisunaykichikpaq. ¹²Manam peleachkankichikqa aychayoq tulluyoq runakunawanchu aswanqa tutayaypi kamachikuqkunapa, gobiernaqkunapa hinaspa munayniyoqkunapa contranpim, peleachkankichikqa altokunapi mana allin espiritukunapa contranpim. ¹³Chaynaqa harkachikunaykichikpaqyá Diospa qosusqaykichik llapallan armankunata hapiychik, chaynapim urmachiy munasus-

qaykichik punchawpi mana allinta venceruspaykichik qaqa hina sayankichik. ¹⁴Allintayá sayaychik, chumpiwan allinta watakuchkaq hinayá cheqap kaqwan watakuychik. Diospa munasqanman hina kawsasqaykichikqa kachun soldadopa qasqon harkaqa hinayá. ¹⁵Zapatokuchkaq soldado hinayá alistakuychik hawkayachikuq allin noticiata chaylla willakunaykichikpaq. ¹⁶Llapallanmantapas aswanqa iniyunikichikyá harkachikuna hina kachun chaynapi chay iniyunikichikwan diablopa rupachkaq flechankunata amachanaykichikpaq. ¹⁷Salvasqa kasqaykichikyá kachun umaykichik harkaqa casco hina, hapiychiktaqyá Diospa palabrantapas, chayqa Chuya Espiritupa espadanmi. ¹⁸Chuya Espiritupa yanapakuyninwan Diosninchikta tukuy tiempo mañakuspayá ruegoakuychik hinaspa listolla kaychik, ama hukmanyaspayá llapallan iniqkunapaqpas Diosta mañapuychik. ¹⁹Ñoqapaqpas mañakuychikyá ñawpaq tiempopi pakasqa kaqmanta allin noticiata willakuptiy imam ninayta Dios valorwan rimachiwananpaq. ²⁰Cristopa rantinpi hamusqayraykum cadenakunawan presochasqa kachkani. Chaynaqa mañapuwaychikyá mana manchakuspay willakunaypaq.

Cartapa tukuyninmanta

²¹Señorninchikpaq confianza llamkaqmasiy Tiquicom willasunkichik ñoqamantawan imam rurasqaymanta, payqariki kuyasqanchik iniqmasinchikmi. ²²Paytaqa kachamuchkani imaynam kasqaykumanta willasuspaykichik sonqoykichikta tiyaykachinanpaqmi.

²³Dios Taytanchikyá Señorninchik Jesucristopiwan yanapaykusunkichik llapallan iniqmasinchikkunawan kuyanakuropa hawkalla kawsakunaykichikpaq. ²⁴Mana tukuq kuyakuywan Señorninchik Jesucristota kuyaqa llapallan runakunataqa Diosyá favorecechun.